

Access Reading Tests (ART)

- Ηλικίες: 7–20 ετών
- Κατάλληλο για ανίχνευση (screening) και παρακολούθηση προόδου

Χρήση

- Επαναλαμβανόμενη αξιολόγηση με παράλληλες μορφές
- Διαθέσιμη σε έντυπη και ψηφιακή μορφή
- Δωρεάν online αναφορά αποτελεσμάτων (MARK)

Τι πληροφορίες παρέχει

- Εντοπίζει συγκεκριμένα αναγνωστικά ελλείμματα, κυριολεκτική κατανόηση, λεξιλόγιο, εξαγωγή συμπερασμάτων / πρόβλεψη και ανάλυση
- Υποστηρίζει στοχευμένες παρεμβάσεις
- Παρέχει αξιόπιστα δεδομένα για εκπαιδευτικές προσαρμογές

Πλεονεκτήματα

- Ατομική αξιολόγηση & ομαδικό screening
- Παράλληλες μορφές
- Ευέλικτη χορήγηση (χαρτί / ψηφιακά)

Περιορισμοί

- Κόστος, ειδικά για μικρό αριθμό μαθητών
- Χρησιμοποιείται κυρίως σε γενικά σχολεία

UNIVERSITY OF
BIRMINGHAM

COLLEGE OF
SOCIAL SCIENCES

YARC early reading

- Φωνημική επίγνωση
(αναγνώριση και απαλοιφή ήχων)
Ηλικίες: 4–7 ετών
- Η παρακολούθηση της προόδου περιλαμβάνει ποσοτικά και ποιοτικά δεδομένα
- Κάθε μαθητής μπορεί να αξιολογηθεί έως τρεις φορές
- Μεταξύ των αξιολογήσεων συνιστάται διάστημα περίπου 12 εβδομάδων

Σταθμισμένα τεστ φωνημικής ενημερότητας –YARC- καθαρό σκορ- τυπικό σκορ- σκορ ισοδύναμο ηλικίας

Sound Deletion

Give all the items, including all the teaching items.

Item	Test 1 Date:			Test 2 Date:			Test 3 Date:		
	Rep? Y/N	Child's response	Score	Rep? Y/N	Child's response	Score	Rep? Y/N	Child's response	Score
 A Say seesaw Say it again but don't say saw - [see]									
 B Say ice-cream Say it again but don't say ice - [cream]									
1 Say starfish Say it again but don't say fish - [star]			1 0 NR			1 0 NR			1 0 NR
2 Say toothbrush Say it again but don't say tooth - [brush]			1 0 NR			1 0 NR			1 0 NR
 C Say sheep Say it again without the [p] - [she]									
 D Say face Say it again without the [s] - [fav]									
3 Say boat Say it again without the [t] - [boe]			1 0 NR			1 0 NR			1 0 NR
4 Say house Say it again without the [s] - [how]			1 0 NR			1 0 NR			1 0 NR
5 Say desk Say it again without the [k] - [dess]			1 0 NR			1 0 NR			1 0 NR
 E Say bed Say it again without the [b] - [ed]									
 F Say goat Say it again without the [g] - [oat]									
6 Say shop Say it again without the [sh] - [op]			1 0 NR			1 0 NR			1 0 NR
7 Say parrot Say it again without the [p] - [arrot]			1 0 NR			1 0 NR			1 0 NR
8 Say cloud Say it again without the [c] - [loud]			1 0 NR			1 0 NR			1 0 NR
9 Say stamp Say it again without the [s] - [tamp]			1 0 NR			1 0 NR			1 0 NR
 G Say frog Say it again without the [r] - [log]									
10 Say mask Say it again without the [s] - [mak]			1 0 NR			1 0 NR			1 0 NR
11 Say drink Say it again without the [r] - [dink]			1 0 NR			1 0 NR			1 0 NR
12 Say jumper Say it again without the [m] - [jupper]			1 0 NR			1 0 NR			1 0 NR
Raw Score (max. = 12)									

NR = no response

 Teaching item: Give full feedback. No feedback on test items.

Test observations:

 Discontinuation rule: Stop after 10 consecutive errors

Item	Target	Test 1 Date:		Test 2 Date:		Test 3 Date:	
		Child's response	Score	Child's response	Score	Child's response	Score
1	cat		1 0 NR		1 0 NR		1 0 NR
2	in		1 0 NR		1 0 NR		1 0 NR
3	up		1 0 NR		1 0 NR		1 0 NR
4	and		1 0 NR		1 0 NR		1 0 NR
5	off		1 0 NR		1 0 NR		1 0 NR
6	went		1 0 NR		1 0 NR		1 0 NR
7	duck		1 0 NR		1 0 NR		1 0 NR
8	but		1 0 NR		1 0 NR		1 0 NR
9	you		1 0 NR		1 0 NR		1 0 NR
10	was		1 0 NR		1 0 NR		1 0 NR
11	frog		1 0 NR		1 0 NR		1 0 NR
12	king		1 0 NR		1 0 NR		1 0 NR
13	help		1 0 NR		1 0 NR		1 0 NR
14	fish		1 0 NR		1 0 NR		1 0 NR
15	said		1 0 NR		1 0 NR		1 0 NR
16	then		1 0 NR		1 0 NR		1 0 NR
17	door		1 0 NR		1 0 NR		1 0 NR
18	school		1 0 NR		1 0 NR		1 0 NR
19	out		1 0 NR		1 0 NR		1 0 NR
20	orange		1 0 NR		1 0 NR		1 0 NR
21	what		1 0 NR		1 0 NR		1 0 NR
22	bread		1 0 NR		1 0 NR		1 0 NR
23	cake		1 0 NR		1 0 NR		1 0 NR
24	bird		1 0 NR		1 0 NR		1 0 NR
25	shoe		1 0 NR		1 0 NR		1 0 NR
26	dragon		1 0 NR		1 0 NR		1 0 NR
27	water		1 0 NR		1 0 NR		1 0 NR
28	fire		1 0 NR		1 0 NR		1 0 NR
29	biscuit		1 0 NR		1 0 NR		1 0 NR
30	giant		1 0 NR		1 0 NR		1 0 NR
Regular Total			/15	Regular Total	/15	Regular Total	/15
Exception Total			/15	Exception Total	/15	Exception Total	/15
Total raw score			/30	Total raw score	/30	Total raw score	/30

Σταθμισμένα τεστ φωνημικής ενημερότητας –YARC- καθαρό σκορ- τυπικό σκορ- σκορ ισοδύναμο ηλικίας

Sound Isolation

Give all the items, including all the teaching items.

		Test 1 Date:			Test 2 Date:			Test 3 Date:			
		Rep? Y/N	Child's response	Score	Rep? Y/N	Child's response	Score	Rep? Y/N	Child's response	Score	
Initial Phoneme											
🎓	A	Rub									
🎓	B	San									
🎓	C	Guf									
1		Say B ern Now tell me the first sound it makes	1	0 NR			1	0 NR		1	0 NR
2		Say M ig Now tell me the first sound it makes	1	0 NR			1	0 NR		1	0 NR
3		Say E eep Now tell me the first sound it makes	1	0 NR			1	0 NR		1	0 NR
4		Say S wib Now tell me the first sound it makes	1	0 NR			1	0 NR		1	0 NR
5		Say B rug Now tell me the first sound it makes	1	0 NR			1	0 NR		1	0 NR
6		Say D ruck Now tell me the first sound it makes	1	0 NR			1	0 NR		1	0 NR
Final Phoneme											
🎓	D	Duck									
🎓	E	Fass									
🎓	F	Pag									
7		Say B uff Now tell me the last sound it makes	1	0 NR			1	0 NR		1	0 NR
8		Say K ass Now tell me the last sound it makes	1	0 NR			1	0 NR		1	0 NR
9		Say W ib Now tell me the last sound it makes	1	0 NR			1	0 NR		1	0 NR
10		Say Z ind Now tell me the last sound it makes	1	0 NR			1	0 NR		1	0 NR
11		Say B esk Now tell me the last sound it makes	1	0 NR			1	0 NR		1	0 NR
12		Say D oost Now tell me the last sound it makes	1	0 NR			1	0 NR		1	0 NR
		Raw Score (max. = 12)									

Sound Deletion

Give all the items, including all the teaching items.

		Test 1 Date:			Test 2 Date:			Test 3 Date:			
		Rep? Y/N	Child's response	Score	Rep? Y/N	Child's response	Score	Rep? Y/N	Child's response	Score	
🎓	A	Say seesaw Say it again but don't say saw - [see]									
🎓	B	Say ice-cream Say it again but don't say ice - [cream]									
1		Say starfish Say it again but don't say fish - [star]	1	0 NR			1	0 NR		1	0 NR
2		Say toothbrush Say it again but don't say tooth - [brush]	1	0 NR			1	0 NR		1	0 NR
🎓	C	Say sheep Say it again without the [p] - [she]									
🎓	D	Say face Say it again without the [s] - [fay]									
3		Say boat Say it again without the [t] - [boe]	1	0 NR			1	0 NR		1	0 NR
4		Say house Say it again without the [s] - [how]	1	0 NR			1	0 NR		1	0 NR
5		Say desk Say it again without the [k] - [dess]	1	0 NR			1	0 NR		1	0 NR
🎓	E	Say bed Say it again without the [b] - [ed]									
🎓	F	Say goat Say it again without the [g] - [oat]									
6		Say shop Say it again without the [sh] - [op]	1	0 NR			1	0 NR		1	0 NR
7		Say parrot Say it again without the [p] - [arot]	1	0 NR			1	0 NR		1	0 NR
8		Say cloud Say it again without the [c] - [loud]	1	0 NR			1	0 NR		1	0 NR
9		Say stamp Say it again without the [s] - [tamp]	1	0 NR			1	0 NR		1	0 NR
🎓	G	Say frog Say it again without the [r] - [fog]									
10		Say mask Say it again without the [s] - [mak]	1	0 NR			1	0 NR		1	0 NR
11		Say drink Say it again without the [r] - [dink]	1	0 NR			1	0 NR		1	0 NR
12		Say jumper Say it again without the [m] - [upper]	1	0 NR			1	0 NR		1	0 NR
		Raw Score (max. = 12)									

Τεστ αναγνωστικής ευχέρειας

Single Word Reading Test 6-16

Word Card 2

yes	big	went	for	toy
back	shop	chin	dress	little
lunch	cry	dark	walking	floor
small	without	flower	light	many
fingers	dance	square	underneath	these
pieces	straight	scissors	busy	guard

UNIVERSITY
OF BIRMINGHAM

York Assessment for Reading Comprehension (YARC)- Κατανόηση

- Αξιόπιστος τρόπος αξιολόγησης για την αναγνωστική κατανόηση από την ηλικία των τεσσάρων έως των 16 ετών.
- τυπικές βαθμολογίες, και βαθμολογίες ισοδύναμου ηλικίας για ανάγνωση λέξεων, γνώση ήχου γραμμάτων και φωνημικής ενημερότητας.

Anna was excited because she was going to a party

★ She went into her bedroom to put on her outfit.

It had long floppy ears and a fluffy tail. She hopped up and down.

★ Anna and her dad went to a big hall.

There were red balloons on the door.

UNIVI
BIRM

★ Anna had a hot dog for tea.

Τυποί λαθών

- Λανθασμένες εκφωνήσεις
- Υποκαταστάσεις λεξεων π.χ δικό του αντί δικό της
- Καθρεπτική ανάγνωση (φως → σωφ)
- Ξεκίνημα με δισταγμό μακράς διάρκειας
- Πρόσθεση φωνήματος σε συλλαβές ή και λέξεις κατά την ανάγνωση
- Παραλείψεις στα φωνήματα η στις λέξεις π.χ δίκους αντί δίσκους

Assessor:	Anna was excited because she was going to a party.
Child:	She went into her bedroom to put on her outfit.
Assessor:	It had long floppy ears and a fluffy tail. She hopped up and down
Child:	Anna and her dad went to a big hall.
Assessor:	There were red balloons on the door.
Child:	Anna had a hot dog for tea.

Level 1 Form A: Aeroplane journey

Only record the time taken if the pupil makes 15 or fewer reading errors

Jack was very happy. He was going on a holiday that was far away. Jack had never flown before. He clicked shut his seat belt and then looked out of the window. The cars and people became smaller and smaller. Suddenly the plane bumped and Jack trembled.

"What was that mum?" he asked.

"It's just a cloud" she replied and gave him a hug.

Jack was very happy. He was going on a holiday that was far away. Jack had never flown before. He clicked shut his seat belt and then looked out of the window. The cars and people became smaller and smaller. Suddenly the plane bumped and Jack trembled.

"What was that mum?" he asked.

"It's just a cloud" she replied and gave him a hug.

						PASSAGE TOTALS	
						Reading accuracy	Reading rate
Mispronunciations	Substitutions	Refusals	Additions	Omissions	Reversals	Number of errors	Time taken (seconds)
		11		5		7	

64 words

Question	Child's response	Score
1. Where was Jack going?	on holiday.	1 0 NR
2. Why does Jack need to go on an aeroplane to go on his holiday?	—	1 0 NR
3. How do you know that it was Jack's first time on an aeroplane?	—	1 0 NR
4. What did Jack do before he looked out of his window?	put his seat belt.	1 0 NR
5. How do you know that Jack was nervous when the plane bumped?	he wobbled.	1 0 NR
6. Who did Jack go with?	mum.	1 0 NR
7. Why did the plane bump?	There was a cloud.	1 0 NR
8. Why did Jack's mum give him a hug?	Scared out of the plane	1 0 NR
		Comprehension Score 6

UNI
BIR

Γιατί είναι δύσκολη η κατανόηση γραπτού λόγου;

- Τα κωφά παιδιά τείνουν να παρουσιάζουν τις μεγαλύτερες καθυστερήσεις στην κατανόηση κειμένου (π.χ. Kyle & Harris, 2010; Wauters et al., 2006)
- Η ανάγνωση δεν αφορά μόνο στις λέξεις
- Κύριος στόχος της ανάγνωσης είναι η εξαγωγή νοήματος από το κείμενο
- Οι γραμματικές δεξιότητες και το συντακτικό παίζουν σημαντικό ρόλο
- Η εξαγωγή συμπερασμάτων, η παρακολούθηση της κατανόησης και η εργαζόμενη μνήμη είναι κρίσιμες για την κατανόηση κειμένου, πέρα από την αποκωδικοποίηση, το λεξιλόγιο και το λεκτικό IQ

Δύο τύποι δεξιοτήτων εξαγωγής συμπερασμάτων

1. Συμπεράσματα τοπικής συνοχής (Local cohesion inferences)

- σύνδεση στοιχείων του κειμένου
- ενσωμάτωση ρητής πληροφορίας και δημιουργία συνδέσεων μεταξύ προτάσεων

2. Συμπεράσματα καθολικής συνοχής (Global coherence inferences)

- συμπλήρωση κενών
- ενσωμάτωση εξωτερικής γνώσης με την πληροφορία του κειμένου για την κάλυψη ελλিপών στοιχείων

Εκφραστικό τεστ λεξιλογίου εικόνων μιας λέξης (EOWPVT)

- Αξιολογεί πόσο καλά ένα άτομο μπορεί να ονομάσει το αντικείμενο, τις ενέργειες ή τις έννοιες που παρουσιάζονται σε έγχρωμες εικόνες.
- Το τεστ αποτελείται από 190 εικόνες που παρουσιάζονται σε μια αναπτυξιακή ακολουθία
- Χρόνος χορήγησης: 20 λεπτά. Ηλικίες: 2- έως 80+

Εκφραστικό τεστ λεξιλογίου εικόνων μια λέξης – κωφά παιδιά

- Παιδιά που προτιμούν να επικοινωνούν σε BSL, οι απαντήσεις είναι αποδεκτές μόνο όταν παράγουν και το σωστό νόημα και προφέρουν την αγγλική λέξη
- Αυτό το τεστ έχει αποδειχθεί ότι είναι κατάλληλο για την αξιολόγηση των δεξιοτήτων λεξιλογίου σε κωφά παιδιά

Σταθμισμένα τεστ στα ελληνικά

ΔΑΔΑ: Απαιτεί ειδική πιστοποίηση (σεμινάρια) για τη χορήγησή τους.

ΕΜΕΣ • ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΔΑΔΑ • ΟΡΓΑΝΙΣΤΗΣΗ • ΠΕΡΙΟΔΗ ΜΕΣΩΝ • ΑΓΩΓΗ

Πλήρης αξιολόγηση αναγνωστικών δεξιοτήτων

ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΗΣ - ΔΑΔΑ

Η ΔΑΔΑ είναι μια σύγχρονη δοκιμασία αναγνωστικής επίδοσης, σταθμισμένη στην Ελλάδα. Εστιάζει στη **σφαιρική αξιολόγηση της ανάγνωσης**, καλύπτοντας τις δεξιότητες της αναγνωστικής αποκωδικοποίησης, της ευχέρειας και της αναγνωστικής καταπόνησης. Η βαθμολόγηση της ΔΑΔΑ επιτρέπει τον αυτόματο υπολογισμό της σταθμισμένης βαθμολογίας ανά δεξιότητα (αποκωδικοποίηση, ευχέρεια, αναγνωστική καταπόνηση) και του συνολικού σκορ αναγνωστικής επίδοσης.

Βασικός σκοπός της ανάπτυξης και της επίδοσης της δοκιμασίας Αξιολόγησης Δεξιοτήτων Ανάγνωσης είναι η έγκαιρη και αξιόπιστη αξιολόγηση της αναγνωστικής επίδοσης στην ελληνική γλώσσα μαθητών και μαθητριών που φοιτούν σε όλες τις τάξεις της υποχρεωτικής εκπαίδευσης.

Η ΔΑΔΑ προάγει, επίσης, για τη **έγκαιρη ανάγνωση αναγνωστικών δυσκολιών** πριν το τέλος της Α' τάξης του δημοτικού και για τη **συνδρομή στη διάγνωση των Ειδικών Αναγνωστικών Δυσκολιών** και ειδικότερα της δυσλεξίας. Επιπρόσθετα, επιτρέπει την **παιδαγωγική ανάλυση των αναγνωστικών λαθών** και της αναγνωστικής συμπεριφοράς.

Η χορήγηση της ΔΑΔΑ διαρκεί λιγότερο από μια ακαδημαϊκή ώρα, παρόλο που δεν υπάρχει κάποιο χρονοκώλυμα παραμετός στην ολοκλήρωσή της. Με την αξιολόγηση σημειώνονται και κανόνες δοκιμής ελαχιστοποιείται η κόπωση και διασφαλίζεται η καλύτερη επίδοση των μαθητών και των μαθητριών.

Τι δεν είναι διαθέσιμο αυτή τη στιγμή στα ελληνικά

- Δεν υπάρχει στα ελληνικά ένα ειδικά σχεδιασμένο, σταθμισμένο τυποποιημένο και εθνικά υιοθετημένο εργαλείο αξιολόγησης της ανάγνωσης για κωφά παιδιά (αντίστοιχο με το ART στο Ηνωμένο Βασίλειο).
- Οι περισσότερες «αξιολογήσεις» στο ελληνικό πλαίσιο είναι, πανεπιστημιακές διατριβές ή μέρος ακαδημαϊκών μελετών, και όχι επίσημες εκπαιδευτικές αξιολογήσεις που χρησιμοποιούνται συστηματικά στα σχολεία.

Παραγοντες που σχετιζονται με την κατανοηση της ανάγνωσης των κωφών και βαρηκόνων μαθητών

Παράγοντες που διαφοροποιούν την αναγνωστική ικανότητα

- φύλο
- ηλικία
- ηλικία διάγνωσης
- βαθμός απώλειας ακοής
- χρήση ακουστικών βοηθημάτων

Δείγμα

- 24 κωφοί και βαρήκοοι μαθητές
- Γυμνάσιο: N = 11
- Λύκειο: N = 13
- Ηλικία έως 18 ετών

Αποτελέσματα

- Η αναγνωστική κατανόηση βελτιώνεται με το πέρασμα των χρόνων
- Οι μαθητές του Γυμνασίου διαβάζουν κυρίως για σχολικούς σκοπούς
- Οι μαθητές του Λυκείου διαβάζουν περισσότερο για προσωπική ευχαρίστηση

Γενικές συστάσεις για αξιολόγηση ανάγνωση κωφών

- Πολλαπλές πηγές δεδομένων αξιολόγησης
- Επίσημες και άτυπες προσεγγίσεις και τεστ αξιολόγησης που μπορούν να χρησιμοποιηθούν με ένα παιδί
- Σκοποί αξιολόγησης

Αξιολόγηση της επίδρασης των περιοδευόντων Εκπαιδευτικών Κωφών Παιδιών και Νέων (Peripatetic Teachers of the Deaf – ToDs) στα μαθησιακά αποτελέσματα των κωφών παιδιών

[Evaluating the impact of peripatetic Teachers of the Deaf](#)

- Η εντατική υποστήριξη που λαμβάνουν τα παιδιά από τους εκπαιδευτικούς κωφών (Teachers of the Deaf – ToDs) έχει σημαντικό αντίκτυπο στις επιδόσεις των κωφών παιδιών σε τυποποιημένες αξιολογήσεις ανάγνωσης.
- Καθώς τα παιδιά προοδεύουν, οι βαθμολογίες τους βελτιώνονται, με αποτέλεσμα η υποστήριξη να μπορεί σταδιακά να μειώνεται και τα παιδιά να μεταβαίνουν στο επόμενο επίπεδο.
- Τα παραπάνω αποτελέσματα αποτυπώνουν την αιτιώδη επίδραση της αύξησης της συχνότητας των επισκέψεων, καθώς η πρώτη ομάδα βαθμολογιών έχει συμπεριληφθεί στατιστικά στο μοντέλο παλινδρόμησης ως μεταβλητή ελέγχου (blocking variable).

Στην πράξη...

- Χρησιμοποιήστε την ερευνητική βιβλιογραφία (π.χ. μελέτες για παράγοντες κατανόησης κειμένου) για να καθοδηγήσετε την προσέγγισή σας στην αξιολόγηση.
- Συνδυάστε εργαλεία γλώσσας και γραμματισμού (π.χ. καταλόγους λεξιλογίου, δραστηριότητες κατανόησης) με παρατηρησιακές και αναλυτικές αξιολογήσεις βασισμένες στο αναλυτικό πρόγραμμα, ώστε να διαμορφώσετε ένα ολοκληρωμένο προφίλ ανάγνωσης.
- Διατηρήστε επαφή με πανεπιστήμια ή τμήματα ειδικής αγωγής που ασχολούνται με την ανάγνωση κωφών παιδιών, καθώς συχνά υλοποιούν ερευνητικά προγράμματα και αναπτύσσουν πιλοτικά, νεότερα εργαλεία αξιολόγησης.

***Action without understanding is blind,
just as theory without action is
meaningless'***

(Reason and Bradbury 2001, p. 2)

UNIVERSITY OF
BIRMINGHAM

COLLEGE OF
SOCIAL SCIENCES

References

- Antia, S. D., Lederberg, A. R., Easterbrooks, S., Schick, B., Branum-Martin, L., Connor, C. M., & Webb, M. Y. (2020). Language and reading progress of young deaf and hard-of-hearing children. *The Journal of Deaf Studies and Deaf Education*, 25(3), 334-350.
- Harris, M., Terlektsi, E., & Kyle, F. E. (2017). Literacy outcomes for primary school children who are deaf and hard of hearing: A cohort comparison study. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research*, 60(3), 701-711
- Herman, R., Roy, P., & Kyle, F. E. (2017). Reading and dyslexia in deaf children.
- Kyritsi, E., James, D., & Edwards, S. (2007). Examining phonological awareness in deaf children who are learning to read in a transparent orthography: evidence from Greek. *Selected papers on theoretical and applied linguistics*, 17(2), 433-442.
- Luft, P. (2020). Strengths-based reading assessment for deaf and hard-of-hearing students. *Psychology in the Schools*, 57(3), 375-393.
- Μακαρώνα, Α. (2015). Διερεύνηση των παραγόντων που σχετίζονται με την κατανόηση της ανάγνωσης των κωφών και βαρήκων μαθητών. Διδακτορική διατριβή, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Πατρών.
- [NDCS](#)
- Paul, P.; Lee, C (2010). *Qualitative-similarity hypothesis*. *Am. Ann. Deaf*, 154, 456–462.
- Paul, P.; Wang, Y. (2012). *Literate Thought: Understanding Comprehension and Literacy*; Jason & Bartlett Learning: Sudbury, MA, USA.
- Paul, P.; Wang, Y.; Williams, C. (2013). *Deaf Students and the Qualitative Similarity Hypothesis: Understanding Language and Literacy Development*; Gallaudet University Press: Washington, DC, USA
- Schönström, K., & Holmström, I. (2025). Fingerspelling as a pathway to deaf children's reading: a scoping review. *Journal of Deaf Studies and Deaf Education*, enaf065.
- Wauters, L., van Gelder, H., & Tijsseling, C. (2021). Simple view of reading in deaf and hard-of-hearing adults. *The Journal of Deaf Studies and Deaf Education*, 26(4), 535-545.

